

Maja Ristteel

Ülle Mürsepp

Toimetas Heli Hallik

Kaaned kujundas ja küljendas Kaspar Põltsam

© Kõik õigused kaitstud

Teose sisu eest vastutab autor

ISBN: 978-9916-754-17-7

Pärnu 2024

Trükk: MJ Konsult

Kirjastus Hea Tegu

www.fil.ee

Aprillikuu ebamäärane hommikuvalgus tungis kardina-
praost tuppa, äratades noore naise. Kätlin avas silmad ja
liibus sooja teki all veel magava mehe vastu. Rainer üritas
külge keerata ning unenägudemaal edasi rännata, kuid
Kätlini pehme käsi libises õrnalt üle mehe näo ja kaela
ning peatus rinnal. Tugev kämmal surus naise väikesed
sõrmed paigale ja Kätlin kuulis sosinal lausunud sõnu:
„Kallis, kas läheme?” Kätlin vajutas huuled mehe suule ja
vastas samuti sosinal: „Muidugi läheme!” Järgmisel hetkel
lendas tekk hooga põrandale ning kaks noort inimest kii-
rustasid vannitoa poole, teineteist naljadega aasides.

Kätlin lipsas esimesena uksest sisse ja oli kuulda ainult
kraanivee pahinat. Rainer istus voodil ja tundis, et natuke
veel ning ta viskub tagasi katkenud unehõlma. Tegelikult ei
olnud ees kiireid asjatoimetusi, aga hinges oli siiski mingi
seletamatu rahutus, mis tekib millegi tundmatu ootuses.
„Poleks arvanud, et see ettevõtmine selja higiseks võtab!”
arutles Rainer endamisi. „Avalduse kirjutamine on vaid
paberimäärimine,” jõudis ta mõelda, kui äkki vajus sülle
roosas vannilinas Kätlin. Kirgliku suudluse hetkel libises
rätiserv õlalt, paljastades dušigeelist lõhnava ihu. „Kätlin,
sa ajad mind hulluks ja me ei lähe täna kuhugi!” suutis
Rainer ilmse pingutusega öelda. Kätlin tõmbas vannilina
kaelani, hüppas püsti ja vastas tehtud tõredusega: „Seda
küll ei juhtu!” Lisas siis kelmikalt naeratades: „Kui oleme
seal ära käinud, on ka preemia võimalik ...”

„Sobib!” oli Rainer nõus.

„Kas sul pass on kaasas?” küsis Kätlin ust lukustades.
„Aga sinul endal?” kõlas vastuseks.

Nad näitasid naerdes teineteisele oma dokumente ja ruttasid trepist alla õue.

Jõudnud linna, ruttasid nad Perbüroo nime kandva maja juurde. Kabinetis vaatas neile vastu soliidne daam, näol tülpinud ilme. Rainer tegi teatavaks tuleku põhjuse, mille peale osutati käeliigutusega toolidele lauakese juures ning nende ette asetati kaks blanketti. Kätlin ja Rainer vahetasid omavahel imestavaid pilke ning süvenesid seejärel ankeedi täitmisse.

Ainuke kord kui kõrk proua oma suu avas, oli küsimus Kätlinile: „Kelle perenime te valite?”

„Mehe oma loomulikult,” oli kindel vastus.

Sellest toimingust vabad, astusid nad käest kinni hoides valgusküllasele tänavale.

„Arstitõendil oli ikka imettegev vägi, et kolme kuu pikkusest ooteajast oskas see pahura näoga tädi alles jätta kaks nädalat,” võttis Rainer teema üles. „Meil on ülivähe aega,” oli Kätlin murelik. Rainer embas teda õlgadest ja ütles lohutavalt: „Küllap saame hakkama, kallis.”

Õues oli imeline ilm: taevas oli vahepeal selgemaks läinud ja kummus linna kohal helesinise kuplina. Päike säras aprillikuu kohta tõeliselt kevadiselt ning teel aurasisid sulalumest tekkinud veenired. Raagus puudel tegid esimesi lauluviise tagasi saabunud rändlinnud ja nad astusid kõrvuti nagu lillelapsed, kes ei tea ega tahagi midagi teada eluraskustest. Sel hetkel tundus terve maailm koosnevat ainult roosast õnnevahust, mis neile kahele ialgi ei lõpe ...

Rainer juhtis Kätlini kindlalt restorani suunas. Sisenedes tundus saal liigagi hämar, kuid Rainer liikus vaba lauakese poole ja Kätlin järgnes talle. Nad istusid ja lasksid pilgul üle interjööri libiseda: tume rohmakas mööbel, uinutav muusika ja minimaalne valgustus, kuigi seda kohta peeti linna eliitrestoraniks. Üllatavalt ruttu ilmus nende ette valge põllekesega ettekandja. Rainer esitas tellimuse, pilgutades Kätlinile kavalalt silma: „Kallis, üks pokaal šampanjat tänase päeva puhul ei tee paha.” Kätlin tajus, kuidas põsed löövad õhetama ning ainult noogutas vastuseks. „Ma ei tea, kuidas meie otsusest vanematele teatada,” avaldas Kätlin teda vaevavad mõtted. „Ema läheb kindlasti hullult närvi, kuna aega on vähe.”

„Seda küll,” oli Rainer nõus, aga me tuleme kõikidest raskustest puhtalt läbi,” oli ta optimistlik.

Ettekandja asetab lauale tellitud toidud ja pudeli šampanjat. Kätlin jälgis kassisilmsel pilgul, kuidas Rainer pudeli avas, kihisevat jooki klaasidesse valas ning pokaali talle ulatas. Nad löid kokku ja Kätlin jõis väikese sümboolse lonksu erilise sündmuse ja päeva tähistamiseks.

„Armas, ütle midagi ilusat,” palus Kätlin. „Kohe tuleb,” lubas Rainer tehtud tähtsusega ja lausus, „kallis Kätlin, palun sind saada minu naiseks!” Neid sõnu öeldes vaatas ta otse silma ja see pilk tungis armunoolena Kätlini salajasema hingelaekani. „Kas sina ka midagi ütled?” küsis Rainer tasa. Kätlin tundis end viibivat mingis unenäolises muinasjutus ja vastas meeleliigutusega võideldes: „Jaa, ma tahan seda!” Aga juba oli reetlik pisar tema ripsmeil ja Kätlin pööras pea kohmetudes kõrvale. Kuid Rainer oli seda märganud ning pühkis õrnalt salvrätiga tema põske. „Mis juhtus?” küsis ta hoolitsevalt. „Olen muutunud liiga emotsionaalseks ja nõrganärviliseks,” üritas Kätlin väikest ebakõla naljaks pöörata.

„Mu armas Kätu, palun ära nuta,” ütles Rainer teda kallistades, „pisarad ei tähenda head meie ühise elu alguses.” „Anna andeks,” sosistas Kätlin ning kogus end ruttu. „Need on õnnepisarad,” lausus ta ning lisas imekaunilt naeratades, „hakkame sööma.”

Järgmisel päeval läks Kätlin postkontorisse ja saatis vanematele järgmise tekstiga telegrammi: „Andsime avaldused sisse, pulmapäev on 29. aprillil, sugulastele saadan ise kutsed.”

Rainer töötas sovhoosis autojuhina või traktoristina, nii kuidas olukord või ülemused nõudsid. Tööpäevad olid külviperioodil pikad, sageli tuli ka puhkepäevadel väljas olla. Rainerile ei saanud loota, eriti selles, mis nüüd Kätlinil meeles mõlkus ning seda soovis ta toimetada üksi. Kätlin oli otsustanud sõita linna kauplustesse valget kleiti otsima ...

Unistustes kujutles ta ennast silmipimestava pruudina Raineri käevangus hõljumas ...

Pisut kõheldes astus ta sisse esimesena teele jäänud noorpaaride salongi. Kätlin laskis pilgul libiseda üle valgete, kreemikate, heleroosate ja õrnsiniste pidulike kleitide, otsides alateadlikult seda ainsat ja oma. Ta kõndis piki müügisaali ja tundis, kuidas ärevus piinab. „Oleks emagi siin, aitaks valida,” jõudis ta ühe pitsilise rüü juurde seisma jäädes mõelda, kui kuulis enda selja taha ilmunud müüja märkust: „See kleit ei lähe ju teile selga.” „Vaadake,” jätkas ta sädistamist, „siin on keskosa taljesse töödeldud, aga teie” ... Müüjanna jättis lause pooleli, kuna taipas isegi, et kliendiga liigselt familiaarseks ja pealetükkivaks oli muutunud.

Kätlin seisis kohmetult ikka samal kohal ja oli valmis juba kauplusest välja jooksma, kui müüjanna lahendas piinliku olukorra enda arvates parima pakkumisega: „Peaksite pruutkleidi hoopis õmblusateljéest tellima.” „Mul pole selleks enam aega,” vastas Kätlin rõhutatult. Kaupluse töötaja jäi teda nagu midagi kaaludes silmitsema ja ütles: „Tulge minuga.” Kätlin kõndis ilmses segaduses naise järel ning salongi kõrvalises sopis nägi just seda, mida oma kujutlustes otsinud oli: pikka valget kleiti, mille kangas langes raskelt ja suursuguselt. „Võite proovikabiini minna,” julgustas müüjanna Kätlini ja ulatas talle kleidi.

Külm siid mõjus rahustavalt ning jahutavalt ja talle meeldis tema enda peegelpilt.

Kärsitu müüjanna pistis pea kardinat vahelt sisse ja pakkus talle loori. Kätlin lubas tal selle oma juustele kinnitada ja nüüd oli kõik täiuslik. „See pruutkleit ootaski ainult teid,” lõi müüja käsi kokku ning oli silmnähtavalt oma leidlikkuse ja abivalmiduse üle uhke. „Võtke nüüd seljast ära, ma pakin selle sisse,” tegi ta kokkuvõtte.

Kauplusest väljunud, seisatas Kätlin nurga taga, hingates värsket ja kosutavat õhku. Ta surus suure paki enda vastu ning hakkas bussijaama suunas astuma. Kella vaadates oli selge, et bussi väljumiseni on vaid mõned minutid ning ta kiirendas sammu.

Korterisse jõudnud, istus ta voodile ning asetas hinnalise ostu enda kõrvale. Tegelikult oli aeg õhtusöögiga tegelda, kuid see krabisev pakk ei andnud rahu. Soov seda valget ilu veelkord näha ja puudutada oli niivõrd suur, et sõrmed asusid iseenesest nõõri lahti harutama. Kätlin laotas kleidi voodile laiali, imetledes pärltikandit, roosinuppe ja pitse.

Samas oli kuulda välisukse kolksatust ja hetke pärast seisis Rainer juba toalävel.

Kätlin haaras kleidi sülle, muljus ehmatusest käkrasse ja otsis paaniliselt kohta, kuhu see ära peita. Rainer vaatas toimuvat jahmunult pealt, mõistmata, mida ta hetkel nägi.

„Mis juhtus, miks sa nii näost ära vajusid, kui ma sisse astusin?” küsis Rainer siira huviga. Kätlin puuris pilgu põrandasse ning hetke vaikinud, lausus surutud häälel: „Sa ei oleks pidanud pruutkleiti enne meie pulmapäeva nägema, seda peetakse halvaks endeks.”

Kuulnud muretsemise põhjust, käratas Rainer ootamatult vihaselt: „Igasuguste mooride jura ei tasu tähele panna ega uskuda, muidu ei saagi normaalselt elada.” Lisas veel leebemas toonis: „Kallis, heida need veidrused peast, mõtle parem meie tulevikule.”

„Ma olen tõesti nagu väike rumal plika,” ütles Kätlin ja naeratas rahunenult. „Peame koos läbi mõtlema palju tähtsamad probleemid,” tegi ta algust teise teemaga. „Meil pole sõrmuseid, peo läbiviimise kohta, sööke-jooke, meil pole ...” jäi Kätlinil lause lõpetamata, sest Rainer haaras ta kaenlasse ja suudles pikalt. Kätlin vabastas end näiliselt pahuralt ning teinud tõsise näo, kuulutas: „Sina suhtud abiellumisse justkui teatrikülastusse, aga tegelikult on jäänud vaid vähesed päevad kõike orgunida!” Kätlin hakkas taas närviliselt ringi kõndima, mida Rainer vaatas lõbustatult pealt. „Võta hoogu maha, sa ei tohi nii emotsionaalseks minna,” üritas ta lepitust leida.

Aga see oli pigem õli tulle valamine, sest Kätlin pahvatas: „Ma pole mingi nukuke vati sees, kes ainult istub ja vaatab.” Ning lisas otsustavalt: „Hakkame kirjutama!”

Kätlin ruttas laua juurde, otsis sahtlist paberilehed ja pastakad ning lausus käskival toonil: „Istu!” „Kas nüüd tuleb etteütlus nagu koolis?” tegi olukord Rainerile nalja. „Kirjuta pealkiri!” oli Kätlin nõudlik, „ja nimelt: „Pulmakülalised.”” Kindluse mõttes selgitas veel: „Mina panen paberile ritta oma lähisugulased, sina aga enda omad.”

Rainer pistis kirjapulga hammaste vahele nagu koolipoiss tunnis ja hakkas häälekalt arutlema: „Minu suguvõsa on tõesti suur, mul on veel kuus õde-venda, onud ja tädid, keda kutsuda või kõrvale jätta ...

Mõlemad istusid mõtlike nägudega, märkides paberile meelde tulnud nimesid või mõningaid ka maha kriipsutades. „Uuuh, ma ei jaksa enam,” hüppas Kätlin esimesena toolilt püsti ja lisas nõutult, „poleks arvanud, et sugulaste pingerida nii raske on! Jätad kedagi kutsumata, on pärast solvumist nii et küll saab.”

„Mingi piir peab ju olema,” sekkus Rainer juttu täiendama ning lisas, „ega me mingid rikkurid ole, elame oma palgast tagasihoidlikult ja säästudeta.” Veelkord külaliste nimekirjad kriitilise pilguga üle lugenud, asus Kätlin kutsekaartidele oma ilusa käekirjaga teksti maalima. Varsti oli lauanurgal kõrge kuhi kinnikleebitud ümbrikke. „Viin need hommikul postkontorisse ja paari päevaga jõuavad adreessaatideni.”

„Üks mure kaelast ära,” olid nad mõlemad nõus. Rainer istus tugitooli ja tõmbas Kätlini enda põlvedele, lausudes: „Tahan sinuga koos homme linnas käia.” Kätlin vaatas mõistmatult ja küsis: „Milleks?”

„Sõrmuseid valimas ja ostmas,” kuulis ta vastuseks. Rainer haaras Kätlini pikad ja peened sõrmed ja hindas neid naljatades: „Nii miniatuursele naisele sobib imeväike sõrmus ja raha kulub ka vähem!” Mõnus tõgav aasimine tekitas elevust ja Kätlin kujutles veel ka voodis, Raineri kaisus und oodates seda kuldset rõngakest oma sõrmes.

Järgmised päevad olid täis kõikvõimalikku organiseerimist, jooksmist ja askeldamist. Seitsmekümnendatel ei tundud veel internetti ega mobiile, mitte igas kodus ei olnud ka lauatelefoni. Pikema vahemaa taha sai suhelda kirjavahetuse või telegrammiga, postkontoris kaugekõnet tellides võis ühendust oodata mitu tundi. Selleks, et käimalükatud masinavärk töotaks nagu õlitatult, oli kõige kindlam vaid iseendale ja lähikondsetele loota.

Ühel õhtul tõusis teemaks pulmalaud. Kätlin hakkas pooluneldes üles loetlema pidulike roogasid, mille järel tekkis küsimus, kes need kõik valmis teeb. Oli selge, et nad peavad kellegagi nõu pidama. Kuna sealsamas sohvoois elasid Raineri vanemad, otsustati nende jutule minna. Selles peres oli kombeks külalised kohe laua taha sööma paluda, alles pärast tuleku põhjust küsida. Kohvitasside taga oli palju mõnusam probleeme arutada ja rääkida.

Kätlin jutustas pulmade ettevalmistustest ja jõudnud jutuga söökide-jookideni, vaatas Raineri poole. „Jaa,” haaras ta jutulõnga üles, „me tulimegi teie abi paluma.” Raineri ema lubas roogade valmistamise enda kanda võtta ja neli öde lubasid ka appi tulla.

„Pulmad on teie pidupäev,” ütles Raineri ema asjalikult, „köögipolel tegutsemine ongi emade ülesanne.”

Kätlin tundis uskumatut kergendust, sest väga oluline mure oli just lahendatud!

Kui nad juba lahkuma asusid, tuli Raineri ema neid trepile saatma ja ütles nagu eelneva jutu jätkuks, kuid muretseval toonil: „Teie valige ainult koht välja, kus pulmapidu korraldada, kahjuks on meil siin vaid kaks väikest tuba ja ruumi vähe.”

Kätlinile meeldis hiliste öötundideni, lebedes teineteise embuses, rääkida igasugustel teemadel, avaldada arvamust ja kuulata Raineri seisukohti. Sellel korral oli kuum arutelu teemal sobiv pulmamaja.

„Restoranisaal kohe kindlasti ei sobi,” oli Kätlin kindel, „sealt tuleb juba mõne tunni pärast lahkuda, aga minna pole kogu rahvaga kuhugi.” Mõlemad tuletasid meelde kõiki oma sugulasi ja tuttavaid, kes võiks elada kuskil maa-majas.

Äkki tõusis Kätlin voodis istuli ja lausa hõikas: „Varja!” Elevusse sattudes hakkas ta edasi jutustama: „See on küla-koht maantee ääres, varem elasid seal minu vanavanemad, praegu on seal ainult onu üksinda.” Kätlin kirjeldas talumaja ruumiküllaseid tube, avarat õuepealset ja suurt õunaaeda. Kätlinil kadus silmist viimnegi uneraas ja oma ideest vaimustununa hakkas plaani koostama, kuidas lähipäevadel Varjal ära käia.